

Találkozások Józseffel

A régi gabona elfogy, következik a szükség, s úgy érezzük, vége van a lelki boldogságnak. Milyen jó, hogy Isten gyermekei tudják, hol lehet gabonát venni, a tartalékokat feltölteni. Tudják, hogy a bűnök súlya alatt is vissza lehet térni az Úrhoz, mert ő azt ígérte, hogy aki hozzá tér, azt ő ki nem veti.

2.

Ép testben ép lélek

6.

Az apostol nyomában Görögországban

7.

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA

ÜZENET

XXXV. ÉVF. • 3. SZÁM
2024. FEBRUÁR 1.
ÁRA 2 LEJ

Isten hozott!

A hány érkező, annyi élethelyzet, gondolat, küszködés és teher. Mindenki hozza magával mindazt, amelyet egy héten át magába gyűjtött, amely megérintette az életét. Vagy már jó ideje meghatározója gondolatainak. Jót és rosszat. Örömet és harcot. Sok-sok kérdést, amelyre választ vár, mert a napok vagy éppen évek telével rájöhetett, hogy léteznek dolgok, amelyek csupán csak emberi erőfeszítéssel nem oldódnak meg. Hozza az elkezdett és megszakadt imádságfoszlányokat, amelyekről érzi, várja a lelke mélyén, hogy jó lenne folytatni, befejezni, áment mondani. És megkapni rájuk a megnyugtató válaszokat.

Mindenkit Isten hozott. A Lélek munkálta jöttét, érkezését, ebbe az irányba fordulását. Hogy miként és milyen formában? Az Úr titka ez. Épp ezért nem is tudunk pontos választ adni, csak annyit, hogy érezzük a vonzást. Azt, hogy jönnünk kell. Azt, hogy itt, e helyen végre minden más. Más, mint ami egész héten át körülvesz minket, életünk és a világ számos helyszínén. Ahol kényszerű beletörődéssel visszük, hajtjuk, tesszük, tapossuk, ami ránk bízott. És közben már alig jut arra idő, hogy lelkünkkel is foglalkozunk, mert sietni kell.

3.

Fotó: Kiss Gábor

A rohanáshoz szokott életünkben külön is rá kell hangolnunk a templomra, az istentisztelet nyugalma

Különbséget tenni igaz és hamis között

A közelmúltban Visegrádon szervezték meg a III. Kárpát-medencei Magyar Médiatalálkozót a Nemzetpolitikai Államtitkárság és a Magyar Nemzeti Médiaszövetség szervezésében. Ebből az alkalomból beszélgettünk a szövetség elnökével, Toót-Holló Tamással, aki szerint a hetilapok „még tartják magukat”, és a könyvek olvasása sem kopott ki a hétköznapiakból.

4.

Mustármagnyi növekedés

A Lifeway.research kutatóközpont más vallásszociológiai intézményekhez hasonlóan biztató trendekről számol be. Egy tavalyi év végi jelentésben hét biztató folyamatról számolt be a világkereszténység belső mozgásait illetően. A Gordon-Conwell Teológiai Szeminárium (CSGC) Globális Kereszténységet Tanulmányozó Központjának legújabb statisztikái és előrejelzései szerint a világkereszténység úgy fejlődik, ahogyan az előző generációk el sem képzelték. A világkereszténységről készített állapotjelentés hét folyamatáról adunk hírt a következőkben.

A vallásosak száma 2,5-szer gyorsabban növekszik, mint a nem vallásosaké. A világ népessége 1,18%-kal növekszik, közben a híveké 1,26%-os, míg a nem vallásosaké 0,56%-os növekedést mutat. Négy különböző vallási csoport gyorsabban növekszik, mint a lakosság egésze, köztük a három legnagyobb: az iszlám (1,87%), a hinduizmus (1,2%) és a kereszténység (1,18%).

5.

Tanulságos ígék

Találkozások Józseffel

A teljes önátadás

Az éhség nagy úr, tartja a közmondás, falvak, városok, népek pusztultak el e miatt. A városok ostromának idején gyakran történt meg, hogy az ellenség körülvette a települést, így abba nem tudott élelem bejutni, az emberek így éhen haltak, s harc nélkül be lehetett venni a várost. Jákób fiainak is ezt kell megtapasztalniuk.

A fejezet elején azt olvassuk, hogy az éhség elhatalmasodott az országban, egyre komolyabb formát öltött. A baj napról napra nagyobb lett. Már harmadik éve tartott a szárazság és egyszerűen nem volt termés, nem volt mit enni. A gabona, amelyet Egyiptomból hoztak, elfogyott. Amikor hazaértek, azt remélték, legalább egy ideig megoldódik a helyzetük. Utána pedig hátha lesz termés. Így nem kell Egyiptomba menni. Persze így Simeon helyzete sem oldódott meg. De eső nem esett, termés sem lett, a tartalék egyre fogyott és az éhség egyre fenyegetőbbé vált. Ekkor atyjuk így szólt hozzájuk: menjetek el újra Egyiptomba és vegyetek egy kis eleséget.

A helyzet nem volt egyszerű, mert a főember megmondta: magukkal kell vinniük legkisebb testvérüket is. Simeont csak akkor engedi el, a kémkedés vádját csak akkor ejtik, ha s testvérek Benjámin is magukkal viszik. Jákób azt kérdezte: miért tettetek ilyen rosszat velem, hogy megmondtátok annak a férfinak, hogy még van egy öcsétek? Erre a fiúk elmondták: a főember tudakozódott felőlük és nemzetségük

felől. Megkérdezte: él-e még atyátok, van-e még testvéretek? Azt is elmondták, hogy ők nem tudhatták, azt fogja kérni tőlük, vigyék el oda testvérüket is.

Isten kegyelme győzött Jákób felett, mert az apa mindent letett az Úr kezébe.

A hangulat nem volt jó Jákób családjában. Sok volt a bosszúság, keserűség. Kölcsönösen vádolták egymást, Jákób csökönyösen ragaszkodott Benjáminhoz. Nem akarta őt elengedni. Számára Benjámin bálvány lett. Két kemény vélemény feszült egymással szembe: a fiúké, akik azt mondták, Benjámin nélkül nem mennek, és Jákóbé, aki nem engedte Benjámin. E patthelyzetben egyszer csak felállt Júda. Azt mondta az apjának: engedd el Benjámin, mert ellenkező esetben éhen halunk. Lefestette előtte, milyen rettenetes lenne, ha feleségeik és gyermekeik éhen halnának. Hogy végleg meggyőzze Jákóbot, azt mondta: én kezeskedem Benjáminért. Ha ő nem jön vissza, tekintsd úgy, hogy nem is vagyok a fiad.

10.

„Én pedig, ha megfosztva kell lennem gyermekeimtől, hát legyek megfosztva.”
(1Móz 6 13,14)

Júdának ez az érvelése megtörte Jákóbot. Végre beleegyezett, hogy Benjámin is velük menjen. De még fontosabb volt az, mindent letett az Úr kezébe: Isten pedig engedte, hogy kedvet találjanak annál a férfinál, és küldje vissza veletek Benjámin is. Én pedig, ha megfosztottnak kell lennem gyermekeimtől, hát legyek megfosztva.

Döntő fordulat következett be: Jákób engedett. Nemcsak Benjámin engedte el, hanem a többi gyermekét is, s egész családját, életét az Úr kezébe tette le. Ha Isten úgy döntött, hogy el kell engednie gyermekeit, akár el is kell vesztetnie őket, akkor legyen meg az ő akarata. Isten kegyelme győzött Jákób felett, mert az apa mindent letett az Úr kezébe. Hitte, hogy az Úr meg tudja őrizni gyermekeit, Simeon és Benjámin is hazatérhetnek. Belátta, hogy ő nem tudja megőrizni őket.

Ilyen volt annak az útja is, aki nagyobb volt Józsefnél. Pontosabban Jézus is ezt az utat járja sok emberrel. A legtöbb személyt nagy próba által vonja magához. Mert mi sokszor nem ujjongva megyünk Jézushoz, hanem fájdalommal, bűnbánattal. Így van ez a Jézussal való életünkben is: egyszer csak meglátjuk, hogy tartalékaink elfogytak. Mert először mindenki úgy gondolja: én elboldogulok magamban is, nekem nincs Istenre szükségem. De jön a baj, szükség, meglátja az ember, hogy nem tud megszabadulni, nem tudja megtartani házasságát, ilyenkor pedig Istenhez fordul.

Az Egyiptomból szerzett gabona elfogyott. A megtért emberek életében is elfogyhat „a gabona”. A régi tapasztalatok, ígéretek elveszítik erejüket, fényüket, úgy lesz, mint a másnapra eltett manna: megrothad. Ilyenkor megkérdezzük: mi lett a régi boldogságommal? Hova tűnt el?

A régi gabona elfogy, következik a szükség, s úgy érezzük, vége van a lelki boldogságnak. Milyen jó, hogy Isten gyermekei tudják, hol lehet gabonát venni, hol lehet a tartalékokat feltölteni, s miként lehet újra üdvbizonyosságra jutni. Ők tudják, hogy megfáradtan, megterhelten, bűnök súlya alatt is vissza lehet térni az Úrhoz, mert ő azt ígérte, hogy aki hozzá tér, azt ő ki nem veti. Nála van a kegyelem, és bőséges nála a szabadítás.

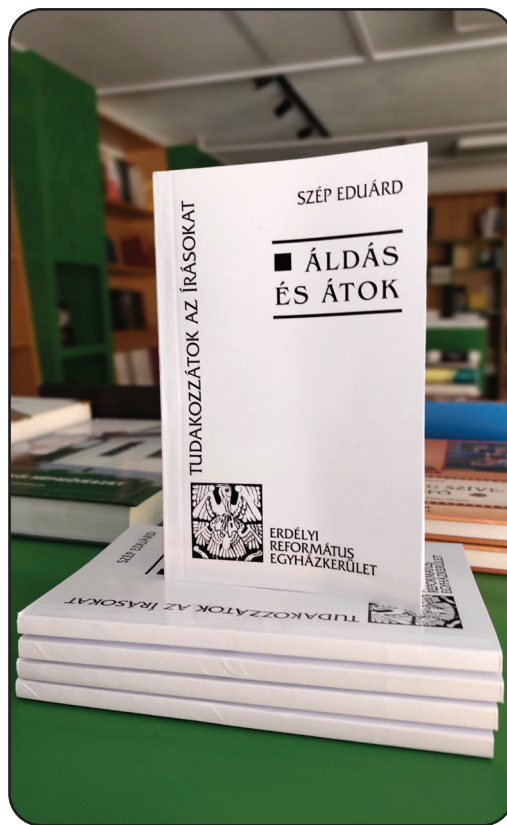
Mi azt mondanánk: ez olyan egyszerű, hiszen szegényen oda kell mennünk Istenhez, oda kell menni ahhoz a Megváltóhoz, aki nagyobb Józsefnél. És el kell neki őszintén mondani: jövelek semmit sem hozva. Igen, egyszerűnek tűnik, de valójában mindent félre kell tenni az útból, hogy nyomorult bűnősként az Úr elé járulhassunk. Mert számunkra a legnehezebb dolog: beismerni, hogy semmink sincs, s tehetetlenek vagyunk. Nekünk mindig nehéz marad, hogy üres kézzel, semmit sem hozva járuljunk a kegyelem királyi székéhez. Nehéz azt elfogadni, hogy minden érdem nélkül, egyedül kegyelemből, hit által tudunk megigazulni. Mi soha nem vesszük többre annál, amit Luther így vallott a halálos ágyán: koldusok vagyunk, a kegyelem koldusai.

Könyvespolc

Szép Eduárd

Áldás és átok

Tavaly év végén jelent meg Szép Eduárd beresztelki lelkipásztor legújabb könyve, amelyhez előszót Lőrincz János ny. lelkipásztor, bevezetőt pedig Papp György teológiai tanár írt. És hogy miről szól az Áldás és átok című kötet? Legrövidebben talán a könyvborítón olvasható rövid szövegből tudhatjuk meg: „...két lehetőség van minden ember számára: hinni és Jézus Krisztus áldozata árán rendezni a kapcsolatot Istennel és így áldást örökölni, vagy elbizakodva, az emberi bölcsességre és erőre támaszkodva, a törvény átka alatt maradni.” Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa által támogatott, harmincegy igemagyarázatot tartalmazó kiadvány az egyház Misztófalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában készült.

Isten hozott!

1. | Időre megyünk, intézünk, tele a naptárunk, a szenttelen időpontok nem hagy-
nak lassítani.

Ezért a rohanáshoz szokott életünkben külön is rá kell hangolódunk a templomra. Az istentisztelet nyugalmára, békéjére és méltóságára. Talán már a készülődésnél, az ünneplő ruha kiválasztásánál elkezdődik mindez. Vagy még korábban, az ébredésnél...

És a zsoltáros biztatása, mint valami hívogató harangszó, mindegyre ismétlődik a szívben: „örvendezek, amikor mondják nekem: menjünk el az Úr házába!” (Zsolt 122,1).

Sok kérdést hozunk, sok élethelyzetet, amely ránk telepedik, minket jellemez. Sok bennünk lakozó, lelkünket feszítő gondolatot, megoldásra váró körülményt. Mennyi minden összegyűl egy emberi szívben... Aztán persze nem is tudjuk ezt mind elsorolni, túl rövid hozzá a csendes imádságra biztosított kevéske idő. Vagy maga az istentisztelet.

Ezért inkább csak esetlenül, tétován odahe-
lyezzük ezt a megoldásra váró gondolatköteget az Úr lábai elé. Hiszen ő tudja, mit hordozunk, mit cipelünk, mik körül időznek gondolataink. Tudja és épp ezért elkészíti számunkra azt a személyes üzenetet, amellyel válaszol, amelyet a szívünkre helyez. Amellyel megszólít, gyógyít és megbékéltet.

Fotó: Kiss Gábor

Sok bennünk lakozó, lelkünket feszítő gondolatot, megoldásra váró körülményt viszünk Isten elé

Így lesz Istennel történő találkozás az istentisztelet közösségi térben, a gyülekezet közösségében, a templom-végvárában. És remény-

ség szerint távozáskor ennek az öröme, áldása és csodája ott fénylik az arcunkon. Majd pedig minden egyes nap, egyéni csendességünkben.

| FÁBIÁN TIBOR |

Az igazi szerelem a szív epekedése

Az Énekek Éneke két ember közötti szeretet, szerelem ódája. Mindvégig az áhított kedves utáni vágy és olthatatlan tűzzel égő szerelem hangját halljuk e csodálatos költeményben. Ez a harmadik könyv, amelynek szerzője Salamon. A Szentírásban a Példabeszédek és a Prédikátor könyve után következik. Salamon király Szulamithoz, a menyasszonyhoz fűződő lángoló szerelmének története.

Nincs semmi kivetnivaló a könyvben, mint ahogy abban sincs, hogy két ember, férfi és nő igazszívűségben szeretik egymást. Az egymás iránti vágyódás testi vonatkozásban is Isten ajándéka. A férfi és nő szívében kivrágzó, őszinte és tisztességes szerelem Isten áldása. Bárcsak sokszoros szerelem és szeretet lenne bennünk, mintsem az egymás iránti gyűlölet!

A mai kor szokásai sok esetben elhajlottak azon viselkedési normáktól, amit a Szentírásban olvashatunk. Az Énekek Éneke olyan önzetlen és tiszta szerelemről szól, amely természetes folyamat menyasszony és vőlegény között. Vajon mi sokszor nem önző módon és minden bölcsesség nélkül ítélkezünk?

A házasságon belüli szerelemről pedig beszélnünk kell, és ezen áldásbeli ajándékot meg kell becsülnünk. Csodálatos például a vőlegény megállapítása menyasszonyáról: „mint a lilium a tövisek közt, olyan az én mátkám a leányok közt. Mint az almafa az erdőnek fái közt, olyan az én szerelmesem az ifjak közt. Az ő árnyékában felette igen kíváncsú ülni: és az ő gyümölcse gyönyörűséges az én ínyemnek.” (Ének 2,2-3) Itt a szerelem, az Istentől kapott érzelem kizárólagos. Egy személyt fogad be, és e személy

a szerelem által olyannak tűnik, mint a lilium a tövisek közt vagy mint az almafa a vadon növények közt. Igen, mert az igazi szerelem mindig egy személyre irányul, és ez a házasság keretében igen jó, mert ott van a helye.

Manapság már ritka szokás, hogy a legény illedelmesen megkéri a szülőktől a leány kezét. Úgy érzi, a szíve szerinti választottal szeretné leélni életét. Vele akar családot alapítani, gyermekeket nevelni, majd megöregedni. Sokszor sajnos az „összeköltözünk”, a „próbaházasság”, az „élettársi viszony” divatját gyakorolják ifjaink, vagy az „együtt élők” fogalma szerint élnek. Ilyen körülmények között gondol-e még valaki az igazi szerelemre, szeretetre? Arra az önzetlen szeretetre, amely minden hiányosságot képes megbocsátani? Vigyázzunk, hogy azon szakadékba ne essünk, ahol önző

módon az erkölcsi rendet és Isten kijelentését a magunk szűklátókörűségében akarjuk megélni. Minden vonatkozásban legyünk Isten igéjének, törvényeinek a megtartói boldog családi életünk érdekében. Azt lássuk jónak, amelyet Isten lát annak, és azt lássuk rossznak, amelyet Isten elítél.

Salamon könyvében a menyasszony jeleségeiről így vall képletes megfogalmazásban: „kerteknek forrása, élő vizeknek kútfeje, amelyek folynak a Libánusról.” (Ének 4,15) Milyen nagy áldás volt valamikor, ha a kertben vagy az udvaron tiszta és friss forrású vizet találtak. Kutat ástak, amely nemzedékeken át adta a friss vizet. Még fizetni sem kellett érte. Az ilyen kúthoz hasonló a házasságban a hűség. A hűség áldás, mint ahogy a friss víz is az. Sokszor fel nem fogjuk ennek fontosságát. Az egymáshoz való hűség nagy érték és kimondhatatlan kincs; a hiánya bizalmatlanságot és féltékenységet okoz. A hűség eljátszása romba dönt házassághoz vezet, és ez áldatlan állapot; amelyben szenvednek a házastársak, a gyermekek és mindenki, aki a családtól várja a békességet, otalmat. Imádkozzunk azért, hogy Isten adjon szívünkbe olyan szeretetet, amely hűséget, békességet és egyetértést fakaszt.

Az igazi szerelem a szív epekedése. Amikor a szeretett személy nincs jelen, nyugtalanság, elkeseredés és bánat jelentkezik. Ugye, hogy ezen érzés minket is gyakorta elfog? A legtisztább és leghűségesebb szeretet viszont az Isten irántunk való szeretete úgy, amint az apostol is vallja: „az Isten szeretet.” (1Jn 4,16) Allegorikus értelmezés szerint az Énekek Énekében megfogalmazott férfi és nő közötti tiszta és igaz szerelem, szeretet az Isten és választott népe, az Izráel, valamint újszövetségi vonatkozásban Krisztus és gyülekezete közötti szeretetteljes kötelék képmásának őszinte megfogalmazása.

| BÁNYAI LÁSZLÓ |

Különbséget tenni igaz és hamis között

Beszélgetés Toót-Holló Tamással, a Magyar Nemzeti Médiaszövetség elnökével

1. | – Mikor és milyen céllal alakult meg a Magyar Nemzeti Médiaszövetség?

– A Magyar Nemzeti Médiaszövetség (MNMSZ) nem jogutódja, de részben szellemi örököse a 2002-ben alakult Magyar Elektronikus Újságírók Szövetségének. A mediaszövetség első alapszabály-változását a nyilvántartás kiegészítésével 2018-ban jegyezte be a Fővárosi Törvényszék: ekkor kapta meg a szövetség új, jelenlegi nevét, amely szerint már Magyar Nemzeti Médiaszövetség néven működik. A szervezet azóta annak szellemében végzi a munkáját, hogy az összmagyar célok szolgálatában vállalja magára a Kárpát-medence magyar újságírói érdekeinek képviseletét, valamint legyen részese a szakma folyamatos megújulásának – különös tekintettel az elektronikus média fejlődésére és állandó változására.

– Kik lehetnek a szervezet tagjai?

– Szervezetünkbe a mediaszakma jeles művelőit fogadjuk be, de készek vagyunk arra is, hogy együttműködési megállapodások formájában fűzzük szorosabbra kapcsolatainkat a hozzánk hasonló értékrendet valló egyéb újságíró-szervezetekkel. Különösen szívélyes a viszonyunk a Magyar Újságíró Közösséggel, valamint a Magyar Sportújságírók Szövetségével, de a Magyar Katolikus Újságírók Szövetségére és a Protestáns Újságírók Szövetségére is nagy rokonszenvvel, értékrendi közösségünk biztos tudatában tekintünk. Természetesen valamennyi külhoni magyar újságírószervezettel is kiemelten jó viszonyt tartunk fenn.

– Milyen programjaik vannak?

– Már hagyományosnak mondható két olyan nagy konferenciánk, amelyet egy-egy kiemelkedően fontos partnerünkkel közösen szervezünk meg. Az egyik a Kárpát-medencei magyar médiatalálkozó, amelyet a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságával közösen szervezünk. A másik az Igazságháborúk címet viselő konferenciasorozat, amelyet az Alapjogokért Központtal közösen tartunk meg évről évre, hogy a rendezvény címéből következő, soha nem szűnő fontosságú küzdelmet megvívjuk a magunk igazáért. Értve ez alatt a Kárpát-medencei magyar összetartozás megélését minden lehetséges médiaterben, vagyis a konzervatív, hazafias értékek őrzését a fősodratú globális sajtó multikulturalizmusával és újbaldali devianciakultuszával szemben.

– Mennyire fontos a keresztyén újságírás a szervezetben belül? Mekkora rálátása van a különböző egyházi kiadványokra?

– A katolikus és a református magyarság értékei is azok közé tartoznak, amelyeket az újbaldali woke-forradalom kikezdett, ezeket ilyenformán az eltörléskultúra (cancel culture) minden gátlástalan vehemenciája is nagyban fenyeget. A hit nyújtotta méltóságérzés és a hívő lelkeket összetartó szellemiség védelme nem várhat másokra, csak a hozzánk hasonlóan konzervatív szellemi műhelyekre – s az csak előnyünkre válhat, ha túlnyomórészt olyan munkahelyeken dolgozhatunk, amelyek a sajtóban is érvényesíteni tudják ezt az értékonzervatív elkötelezettséget. Munkánkban adódóan, de elkötelezettségünk természetéből fakadóan is van rálátásunk az egyházi kiadványokra – s természetesen a külhoni magyar egyházi sajtóra is.

– Az egyik legüldözöttebb vallás a világon a keresztyénség. Azt vesszük észre, hogy keresztyénnek lenni nem „menő”, néha szégyellni való. Miért haladhat ilyen irányba a világ?

– A világ a modern időkben egyre inkább a sajtót uraló tudatipar deformált értékrendjének leképződéseként fordul ki önmagából. A kommunis-ták Internacionáléja még csak a múltat akarta eltörlőni mindenestül, de a globális fősodratú média már a saját jelenünk ellen is bármire képes – s döbbenetesen fanatikus módon csúfolja meg saját eszményeit, a másság tiszteletét. Valamennyien jól tudjuk, hogy ez a liberális felfogás mennyire a velejéig hazug. Ha valaki keresztyén – vagy akár Istenen túl még a haza és a család fogalmaival is erősen eljegyzett életet él –, máris számíthat arra, hogy gondolkodását a globális gondolatrendőrség kipellengérezzi. Ilyenkor van jelentősége annak, hogy a magyar nyelvű sajtóban a hitüket megvalló, a hagyományos értékrendjük mellett rendíthetetlenül kiálló médiamunkások nincsenek annyira elvesztett helyzetben, mint ahogy az euroatlanti világban máshol lennének. A mi szövetségünk is ennek a magabiztos öazonosságnak a tudatát kívánja erősíteni a tagságunkban.

Forrás: Wikipedia

– Előadásában beszélt a fiatalok által használt TikTokról, s arról, hogy a felnőttek számára a fiatalok világa mintha egy „no-go zóna” lenne. Milyen veszélyeket rejt a digitális világ eme applikációja?

– A TikTok ugyanannyira veszélyes, mint a Facebook vagy akár az Instagram – csak éppen a rendszerét működtető algoritmusok mások, s paradox módon akár még a jóra való gondolkodású emberek hasznára is válhatnak. A TikTok a személyre szabott véleménybuborékokat kevésbé tartja tiszteletben, s ezért e platformon más gondolatok is érvényesülni tudnak, nemcsak azok, amelyeket az adott médiafogyasztó önkéntelenül is a saját világa részének érez. Ez olyan lehetőség, amellyel a profi jobboldali mediaszakemberek a jövőben akár élni is tudnak. De mindez semmivel sem csökkenti annak a helyzetnek a veszélyességét, amelynek során olyan szakadékok alakulhatnak ki a médiafogyasztók egyes nemzedékei között, hogy egyrészt nem értik meg egymást, másrészt a másik nemzedék médiateri „no-go zónákká” válnak a szemében. Ahová már be merészkedni sem mernek. Nekünk, mediaszakembereknek az a dolgunk, hogy ne tévesszük szem elől azokat a fiatalokat sem. Ha nem követjük őket e médiaterbe, akkor egymás megértésének lehetőségét is elveszítjük. Ilyen csapdába viszont nem szabad beleesni.

– A Gutenberg-galaxisból lassan átlépünk a Zuckerberg-galaxisba. Szerkesztőként, íróként hogyan látja az írott sajtó egyre inkább visszaszoruló szerepét?

– Az írott sajtó visszaszorulásának egyértelmű vesztese a napilapok világa. A hetilapok még tartják magukat – és szerencsére a könyvek olvasása sem kopott még ki a hétköznapiokból. Sőt. Az írott sajtó szerepe szerencsére magában foglalja nemcsak a nyomtatott sajtó, hanem a digitális sajtó világát is – a hírek fogyasztása, s ilyen módon az írott sajtó műfajainak ismerete egyáltalán nem szorult vissza. Csak egyre inkább képernyőn vibrál előtünk az írott sajtó legtöbb mondata. De ez még egyáltalán nem ad okot a remény feladására. A szépen megformált magyar mondatok, gondolatok tere nem szűkült, hanem inkább kitágult. A mi dolgunk segíteni abban, hogy ki-k tudatos médiafogyasztóvá válhasson, s tudjon különbséget tenni a jó és rossz mondatok, az igaz és hamis tanítások között.

Woke-ideológia. Újraébredés. Amerikából indult szellemi áramlat.

Követői újraértelmezik az amerikai történelmet, és az afroamerikai polgárjogi mozgalom leple alatt és a társadalmi igazságtalanságok elleni harc jegyében vallásos hevülettel, a tömegben rejlő nyers erő kultúrával afroamerikai fajvédelmi akciókat hajtanak végre (Ben Shapiro). A woke-mozgalom Európában is komoly hatást gyakorol a társadalmakra az eltörléskultúra, az LMBTQ-mozgalom, a gendersemlegesség és más hasonló deviáns magatartásformával együtt.

No-go zóna. Olyan városrész, ahol hiányos a közrend, magas szintű a bűnözés, még a rendőrök, mentősök sem mernek területére bemenni. Ilyenek a nyomornegyedek, illetve a más kultúrájú, vallású bevándorlók által lakott részek.

Mustármagnyi növekedés

Számbeli változások a világkeresztyénségben

A nem vallásos emberek ma a világ népességének valamivel több, mint 11%-át teszik ki. 2050-re az előrejelzés szerint ez az arány 9% alá csökken. Jelenleg világszerte az emberek kevesebb mint 2%-a ateista. Ma kevesebb ateista él a világon (149 millió), mint 1970-ben (165 millió), pedig azóta az emberiség lélekszáma csaknem megduplázódott.

Sajátos trend, hogy a keresztyénség a csökkenés helyett pici növekedést is mutat. Az 1,18%-os növekedéssel a keresztyénség továbbra is a világ legnagyobb vallása, becslések szerint 2,6 milliárd Krisztus-követő él a világon, szemben a 2000-es, valamivel kevesebb mint 2 milliárddal. 2050-re a CSGC előrejelzése szerint a keresztyénség eléri a 3,3 milliárdot.

A pünkösdiiek nőnek a leggyorsabban. A katolikusok (1,26 milliárd) a legnagyobb csoport a keresztyénségen belül, de az egyik leglassabban növekvő felekezeti közösség (0,93%). Az evangélikások (1,79%) és a pünkösdiiek (1,88%) sokkal gyorsabb növekedést mutatnak, különösen a pünkösdiiek. 1900-ban számuk kevesebb mint 1 millió volt, 2000-re meghaladták a 440 milliót. Jelenleg csaknem 680 millióval rendelkeznek, és 2050 előtt elérhetik az 1 milliárdot.

Kontinentálisan szemlélve a keresztyénséget az állapítható meg, hogy a növekedés leginkább Afrikára és Ázsiára összpontosul. A lélekszámban két leggyorsabban növekvő kontinensen – Ázsiában (1,62%) és Afrikában (2,76%) – a keresztyénség leggyorsabb növekedése tapasztalható.

Afrikában 1900-ban kevesebb mint 10 millió keresztyén élt, ez a keresztyén lakosságot tekintve csak Óceániát előzte meg. Jelenleg azonban több keresztyén él Afrikában (718 millió), mint bármely más régióban. E kontinens ad otthont minden negyedik keresztyénnek. Az afrikai keresztyének száma 2050 előtt várhatóan eléri az 1 milliárd főt.

Ázsia nem növekszik olyan gyorsan, mint Afrika, de a keresztyénség eddig nem feltételezett növekedését ott is tapasztalják. Jelenleg több mint 400 millió keresztyén él Ázsiában. 2050-re ez a szám megközelítheti a 600 milliót. A régióban több keresztyén él majd, mint Európában, s csupán Afrika, valamint Latin-Amerika (678 millió) lesz előtte.

Ázsiában minden harmadik keresztyént üldözik

Forrás: The Irish Times

A bibliaterjesztésben élen járó

Forrás: Wikipedia

A nem keresztyének világszerte ismernek legalább egy keresztyént. 1900-ban az összes keresztyén 95%-a jobbra keresztyén többségű országokban (Európa, USA) élt. Ennek eredményeként a nem keresztyének mindössze 5,4%-a ismert személyesen Jézus-követőket. Ma a keresztyének 53,6%-a keresztyén országban él, és a nem keresztyének 18,3%-a ismer közvetve legalább néhány keresztyént. 2050-re a keresztyének egyenlő arányban oszlanak meg a keresztyén többségű országban élők (50%) és a vallási kisebbségben élők (50%) között.

Még mindig nem elegenden hallottak az evangéliumról. Akik soha nem hallottak Jézusról, a világ népességének csökkenő százalékát teszik ki. 1900-ban a világ nagy része (54,3%) nem volt evangelizálva. 2023-ra ez 28%-ra esett vissza.

A Biblia erőteljesen terjed

A világ lakossága egyre írástudóbb. Az olvasni tudó felnőttek aránya az 1900-as 27,6%-ról mára 84,1%-ra emelkedett, és 2050-re várhatóan 88%-ra fog emelkedni. Az új olvasók jobban hozzáférhetnek a Bibliához, mivel ebből tavaly 95 millió példányt nyomtattak ki szemben az 1900-as 5 millióval. Így is a Biblia a könyvek toplistáján messze a világszű. Az újonnan kiadott Szentírások és a már meglévő összes példányok összekeverése azt jelenti, hogy körülbelül 1,78 milliárd példány lesz belőlük az emberek kezében. 2050-re 120 millió Bibliát nyomtatnak ki, s 2,3 milliárd példány lesz valószínűleg az emberek kezében.

1,51 milliárd embernek – akik 6661 nyelven beszélnek – nincs teljes Bibliája az anyanyelvén. 145 millió embernek, akik 1892 nyelvet beszélnek, már készül a bibliafordítás. Afrikában – 558 nyelven, 16 millió embernek. Dél-Amerikában – 119 nyelven, 2,4 millió embernek.

A Biblia terjesztésének néhány mozzanatát mutatja be a mellékelt ábra. A 2018. évre vetítve a baloldali ábra azt az öt országot mutatja, ahol a legtöbb Bibliát adták kézbe a világon. Brazíliában 8,6 millió példányt, az USA-ban 3,3 milliót, Kínában 3,2 milliót, Indiában 2,3 milliót, Nigériában 1,7 milliót. Nyelvi megoszlásban a helyzet a következő: a legnagyobb példányszámban spanyol nyelvű Bibliák fogytak, 7,2 millió 2018-ban. Utána a portugál nyelvű Bibliák következtek (6,4 millió), majd az angol nyelvűek (5,6 millió) s aztán a kínai nyelven kiadott Bibliák (3,4 millió). Franciául a vizsgált évben 800 ezer példányt terjesztettek az Egyesült Bibliatársulatok adatai szerint.

A keresztyénség jellemzője a növekedés

A statisztikai adatok elemzése bizonyítja, hogy a keresztyénség lényegi vonása a növekedés: hitben, Isten- és emberismeretben, bibliaismeretben, szellemi-lelki-erkölcsi kultúrában. Ez az, amiről Jézus legvilágosabban a mustármag példázatában szólt: „Hasonló a mennyek országa a mustármaghoz, amelyet vesz az ember, és elvet a szántóföldjébe. Ez ugyan kisebb minden magnál, de amikor felnő, nagyobb minden veteménynél, és fává lesz, úgyhogy eljönnek az égi madarak, és fészket raknak ágai között” (Mt 13,31-32).

A növekedésnek ugyan megvannak a határai, a keresztyénségé például az Isten országa. Mivel ez bennünk kezdődik, pontosabban Krisztusban, és teljességre a mennyek országában jut, ezért nem költői beszéd, ha így fogalmazunk: a keresztyén növekedésnek minden tekintetben a csillagos ég a határa. 2024-ben is ez marad a nagy kérdés: legalább akkorát növekedünk-e majd keresztyén voltunkban, mint a mustármag? Mustármagynit, de folyamatosan? Miként a világkeresztyénség a nagyvilágban. Isten adja, hogy így legyen!

Kimozdít, hogy kimozdíthass

Válts irányt! IKE Fesztivál

Pörgés. Nevetés vicceken. Vidám hangulat. Játékok. Műhelymunkák, amelyek az élet hétköznapi részéről szólnak. Előadások különleges tapasztalatokról, istenélményekről. Koncertek: Margaret Island, 4S Street, Élő Kövek. Beszélgetések. Ismerkedések. Imádságok. Isten nevének elhangzása szabad beszélgetésben. Hálafal, amelyre már második nap nem férnek a szavak. Ölelések. Áhítatok. Úrvacsora a hegyen, együtt. Áldás.

Mindez jelen volt a Válts irányt! IKE Fesztiválon minden esztendőben. Nem a helyszín adta, nem a profi előadók, nem a modern technikai berendezés. Több volt ennél, sokkal több. Ami nem a szervezőkön múlt, sem a külső és belső emberi körülményeken. Isten szervezte nekünk és általunk. Sok kéz kulcsolódott már össze azért, hogy ő szervezze meg nekünk a jövőben is. Ő adja az áldást, ő legyen jelen. Fel-emelő és leírhatatlan érzés megtapasztalni, hogy mintegy ezer fiatal beszél Istenről, de legfőképp Istennel boldogan, szégyen nélkül.

Tervezünk, készülünk. Hiszen az Isten jelenlétének megtapasztalásától miért akarnánk megfosztani magunkat? Az IKE idén is szervez és vár mindenkit. S az IKE által Isten vár. Szeretne KIMOZDÍTANI, hogy mi is kimozdíthassunk másokat általa, hogy ebből mozdalom legyen.

Idén Zeteváralján a Deság Resortban szervezzük meg a Válts irányt! IKE Fesztivált, oda mozduljon ki minden 14–35 év közötti fiatal, hogy Isten tovább mozdíthasson a beszélgetések, ta-

lálkozások, ismerkedések, koncertek áhítatok, előadások, műhelymunkák, lelkipozírozás, kiscsoportos beszélgetések, imádságok, istentisztelet, úrvacsora által.

A Válts irányt! más, mint egy fesztivál. Más, mint egy tábor. Más, mint egy luxusszállodában eltöltött nyaralás. A Válts irányt! IKE Fesztivál

több ennél, mert ott Isten lesz jelen több száz fiatalal együtt.

Indulj el nyitottan! Isten vár, az IKE is, a szervezők és Zeteváralja is augusztus 4–8. között! Ott a helyünk felekezettől függetlenül!

Mert Isten kimozdult érted, hogy te is kimozdulj és kimozdíthass másokat feléje.

| ANDREI IMELDA |

Ép testben ép lélek

Három és fél év után az Üzenet ifjúsági oldala kissé megújul. Albert Bea Egyél szépen! című rovata után új fejezetet kezdünk Ép testben, ép lélek néven.

A test és a lélek között szoros kapcsolat van, és az egyik egészsége szorosan összefügg a másikkal. A fizikai aktivitás és a megfelelő táplálkozás hatással lehetnek az egyén mentális

egészségére. Például a rendszeres testmozgás segíthet csökkenteni a stresszt és javítani a hangulatot. A megfelelő alvás és pihenés is fontos a testi és lelki egészség szempontjából. Az alváshiány negatívan befolyásolhatja a hangulatot és a kognitív funkciókat.

A testápolás és az egészséges életmód fenntartása pozitív hatással lehet az önbizalomra, hozzájárulhat a pozitív énképhez. Az egészséges test és lélek kapcsolatában hangsúlyozható a harmónia és az egyensúly. Az egyoldalúan túlzott testi vagy lelki terhelés negatív hatással lehet mindkét területre. Az egészséges életmód fenntartása ezért a betegségek megelőzésében is kulcsfontosságú lehet.

Hogyan hat az Istennel való kapcsolat a saját magammal való kapcsolatra, az embertársaimhoz való viszonyra? Hogyan hat a napjaimra a rendszeres ima? Lelki megpróbáltatáskor hogyan fordulok Istenhez? Mit tanulhatok a Bibliából az egészséges táplálkozásról?

A következő hónapokban ilyen és ehhez hasonló témákkal, kérdésekkel fogunk foglalkozni. A rovat tartalmát a kolozsvári főiskolás egyetemista gyülekezet (FIKE) és a marosvásárhelyi főiskolás egyetemista gyülekezet (MiFIKE) tagjainak írásai fogják alkotni és a különböző korosztályú olvasók is találnak benne hasznos tudnivalókat.

| MEZŐ ANITA, FARKAS PAULA |

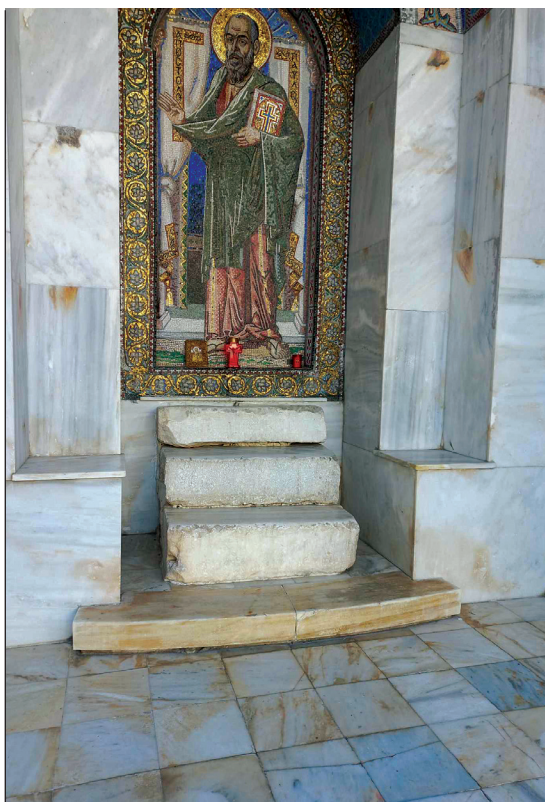

Az apostol nyomában Görögországban

Beteljesült egy álom, amit nem is álmodtam – ezekkel a szavakkal kezdtem az áhítatot Korinthusban görögországi kirándulásunk harmadnapján. Miután ifjúkoromban elolvastam Sienkiewicz *Quo vadis* című könyvét, negyven éven át arról álmodtam, hogy én is eljutok Rómába, ahol az első században a keresztyének a kegyetlen Néro császár uralma alatt a katakombákban bujdosva tudtak találkozni egymással. Ez az két évvel ezelőtt beteljesült, de azt, hogy később Görögországban végigjárhatom Pál apostol útját, álmodni sem mertem.

Először Athénba érkezünk. Annak idején Pál is tudatában volt a hely szellemének, hiszen e városnak olyan múltja van, amivel egyetlen más város sem dicsekedhet. Athén az ember nagyságáról, dicsőségéről szól, arról, amit az ember tudásával, kultúrájával teremtett. Ám Pál arról prédikált ott, amit Isten tett az emberért Jézusban. Rendelt egy férfiút – hangzott akkor az Areopáguszon. Pál azt mondta e hős nép leszármazottainak: nektek Megváltóra van szükségetek. Mert a görögök által imádott istenek gyarlók voltak, sok vérontás, gyilkosság, parázñaság jellemezte őket. Nyilván ezeket az emberek találták ki, de a görögök saját bűneiket vetítették rá isteneikre. Büszkék voltak az értelem dicsőségére, ugyanis ott élt Platón, Szókratész, Arisztotelész. Az apostol pedig hirdette az egyetlen igazságot, amely Jézusban testté lett. Pál nem valami új igazságot hirdetett, hanem az igazit, ami belépett e világba és átformálta azt. Az athéniak, akik az értelem dicsőségét és a művészetek, az emberi test szépségét imádták, idegenül álltak egy olyan Megváltóval szemben, aki megvetett volt és betegség ismerője. A mai kor embere számára is idegen az evangélium, a Jézusról szóló örömmüzenet. Viszont néhány lélek mégis megtért és csatlakozott Isten népéhez, mert neki még Athénban is volt népe.

A kirándulás második napján a meteorákat tekintettük meg, ami a világörökség része. Itt 70–80 méter magas, meredek falú földből ki-

A három kőlépcsőről egykor Pál hirdette az igét

emelkedő sziklák tetején a 14. században a szerzetesek több kolostort is építettek. Húsz éven át húzták fel az építőanyagokat, hogy kolostorokat építsenek. Azon túl, hogy megcsodáltam e szerzetesek szorgalmát, elhivatottságát, azon gondolkodtam, mi mindent megtesz az ember, hogy Isten színe előtt kedves legyen: kivonul a világból, megvet testi örömet és élvezetet. Ám Isten nem ezt kéri tőlünk, hanem azt, hogy legyünk sóvá és világossággá az emberek között.

A meteoráktól Korinthus felé vettük az irányt. Nagyon vártam a pillanatot, hiszen a korinthusi levelekről írtam másodéves teológusként az első dolgozatomat. Sajnos az a kellemet-

len dolog fogadott, hogy a régi Korinthus, amit feltártak, aznap zárva volt, így nem tarthattam áhítatot azon a helyen, ahol 2000 évvel ezelőtt Pál is prédikált. Akkor Pál rossz lelkiállapotban érkezett Korinthusba, mert az a parázñaság és a kicsapongás városának számított. De az Úr éjszakai látomásban erősítette őt és bízta: nekem sok népem van e városban. És ama bűnfészekben megszületett a gyülekezet, amelyhez Pál négy levelet is írt, sajnos csak kettő maradt fenn. E gyülekezetben sok baj volt (melyikben nincs?), de a gyülekezet mégis Isten népe volt. Soha ne legyen számunkra természetes és magától értetődő, hogy van gyülekezetünk, mert ez mindig csoda.

Korinthusból Amfipolisz érintésével Béréába utaztunk, ahova Pál Thesszalonikából érkezett, mert a zsidók irigysége miatt onnan távoznia kellett. Béréában megilletődötten álltam meg annál a három kőlépcsőnél, amelyeken állva Pál hirdette az igét. Az idegenvezető elmondása szerint egészen bizonyos, hogy Pál azokon a köveken állva hirdette a megfeszített és feltámadott Krisztust. Bárcsak tudnánk mi is ezt tenni!

A következő állomás Thesszalonika volt, amelynek most több mint egymillió lakosa van. Itt két olyan hely van, ami Pálhoz kötődik. Az egyik, ahonnan menekülnie kellett, a másik pedig egy forrás, amiből az apostol kimerülten ivott. Természetesen most mindkét helyen templom áll.

Isten azt kéri tőlünk, hogy legyünk sóvá és világossággá az emberek között.

”

A városnak sok más nevezetessége is van, a régi vár, a várfalak és a tenger partján Nagy Sándor makedón hadvezér büszke szobra. Döbbenettel hallgattam az idegenvezető szájából, hogy hány csata, mennyi vérontás történt a világnak e részén. Úgy fogalmaztam: talán Görögországban nincs egy talpalatnyi föld sem, amire ne hullott volna az emberek vére. Elgondolkodtam azon, a bűn micsoda rombolást vitt véghez a világban, s azt is elképzeltem, hogy azzal az energiával, erővel, amivel vért ontottak, mennyi hasznos és áldott munkát lehetett volna elvégezni.

Az utazás utolsó állomása Filippi volt. Pál apostol először itt tette lábát Európa földjére, miután álmában a macedón férfi kérte, hogy menjen át és legyen segítségül. Meglátogattuk a régi Filippi romjait, itt az egyik fontos hely a börtön, ahol Pált kalodába zárták Silással együtt, s ahol a földrengés után a börtönőr élő hitre jutott; láttuk az Agorát is, ahol Pál hirdette az igét Filippi lakosainak. A másik hely az a folyópart, ahol Lídia, a bíboráros asszony szívét megnyitotta a Szentlélek, és így ő lett Európa zsongéje. A gyönyörű akusztikájú templomban majdnem egy órán át énekeltünk kánonokat és lelki énekeket.

Csapatunk mind az 54 tagja lelki élményekkel meggazdagodva térhetett haza, bárcsak tudnánk mi is hűséggel követni és hirdetni azt a Krisztust, akit Pál is követett és hirdetett.

A görög Thesszalonika városának számos nevezetessége van. Ma a településen egymillió lakos él

Remete Antal – a szerzetesség atyja

A világi dolgoktól egyre elszigetelődő, a nagyobb magányra törekedő remete, Antal indította el azon szerzetesi mozgalmat, amely minden támadás ellenére évszázadokon át máig töretlen a maga jellegében.

Antal személyét több legenda, személyes bizonyosságtételű leírás rögzíti. Húszéves korában szüleinek halála után tekintélyes vagyoni birtokába jutott. Az volt a szándéka, hogy vagyona gondozásának és húga nevelésének él. Alig telt el azonban hat hónap, amikor a templomban a gazdag ifjúról szóló prédikációt hallotta. Szívébe zárta az Úr szavát: „Ha tökéletes akarsz lenni, eredj, add el vagyonodat, és oszd ki a szegényeknek, és kincsed lesz a mennyben, és jer és kövess engem.” (Mt 19,21) A 300 holdnyi birtokát szétosztotta, elajándékozta ingóságait, s a remeték közé vonult.

Remete Antal képe egy bizánci mozaikon (Isztambul)

Először a líbiai sivatagba vonult egy sziklásra, majd később egy omladozó kastély romjai közé, ahol az aszkéták életmódját élte; elsősorban zsoldár-imádkozást gyakorolt, megszakítva a külvilággal való kapcsolatát. Húsz év eltelté után az emberek közé ment, ahol mindenki tisztelettel és áhítattal hallgatta; sokan hozzá szegődtek, lelki atyjuknak választották, letelepedtek közelében, s így a Pispir hegy vidékén egész remetetelep alakult ki. Ez volt az első társas remetesség, az első kezdetleges formája a szerzetesi közösségnek. Így lett Remete Antal a szerzetesség atyja, ellentétben Remete Pállal, aki egész életében magányosságban élt.

Életét a megalkuvást nem ismerő határozottság jellemezte: magával szemben radikális volt és meggyőzően szerény. Vallotta, hogy Isten döntéseinek kifürkészése nem a mi dolgunk, és azt is, hogy jobb beismerni tudatlanságunkat azokban a dolgokban, amelyek meghaladják emberi felfogóképességünket. A gonosz legyőzésének fő támasza: az alázat. Meghatározó életigéje volt a Mt 23,8: „ti pedig ne hívassátok magatokat Mesternek, mert egy a ti Mesteretek, a Krisztus; ti pedig mindnyájan testvérek vagytok.”

Visszatérve a keresztyénység kezdeti fogalmához, a szerzetestársak egymást testvéreknek nevezték, Jézus tanításához híven testvérként viseltettek egymás iránt. Antal az ember egyik fő hivatásának tekintette azt, hogy bűnös voltát Isten előtt megvallja, és ne bízson önmaga erejében. „Ne bízz igaz voltodban, ne aggasson, ami elmúlt, és fáradozz azon, hogy nyelvedet és gyomrodát féken tartsd” – tanította.

Emberismeret, bölcsesség és nagy szeretet jellemezte, mert amikor az egyik szerzetestársát bűnei miatt a közösségből kétszer is kirekesztették, ő így fogalmazott: „egy hajó hajótörést szenvedett és rakománya elveszett. Csak nehezen tudott a kikötőbe jutni. Ti azonban azt is a tengerbe akarjátok szórni, ami megmenekült.” Amikor a szigorú szerzetesek megértették szavait, visszafogadták közösségükbe az egykori kiközösítettet.

Érezve halála óráját üdvös tanácsokkal látta el tanítványait, majd lelkükre kötötte, hogy temetkezési helyét titokban tartsák. 356-ban 105 éves korában így búcsúzott: „Isten hozzátok, fiaim, Antal már megy, s e világon többé nem lesz veletek.” Halálára vonatkozóan így tanított: „bizonytalan a halál órája. Amikor felkelsz, nem tudod, hogy megéred-e a napnyugtát. Amikor lefekszel, nem tudod, hogy halálos ágyadban feküdtél-e, s meglátod-e a felkelő napot. Erre kell gondolni! Akkor nem nyugtalanítanak tisztátalan gondolatok, sem a kincsek után való vágy, kibékülsz ellenségeddel, visszaadod az idegen jószágot.” Élete és tanítása példaértékű a mai elvilágiasodott társadalomban élők számára.

| B. L. |

A 21. század remetéje

Harminc éve él egy szerzetes a georgiai Kackhi-oszlop tetején, ahol már ezer éve is remeték laktak. A 40 méter magas mészkő Georgia középső részén található. Sokáig lakatlan volt, csak 1944-ben mentek fel tudósok feltárni. 1995-től ismét részlegesen használja a georgiai ortodox egyház. Jelenlegi lakója Maxime Kvavtaradze, aki 1993-ban költözött fel. Előtte alkoholista volt és drogot is árult, itt azonban megkezdte a lelki békéjét. Élt a követői szoktak neki felhúzni kötél, ő pedig hetente kétszer jön le, hogy velük imádkozzon. A fenti 150 négyzetméteren van egy templom, egy kriptá, három remetelak, borospince és egy védőfal.

A sziklára vaslétrán régen még a turisták is felmehettek, egy ideje azonban a látogatást megtiltották

Hirdetés

Igényes, pontos munkát garantálva vállalja templomok, műemlékek, egyházi épületek felújítását és karbantartását az **ALPINBIST Kft.**

Tornyok, toronydíszek festését, felújítását, bádогоzását, villámhárítók és ereszcatornák szerelését ipari alpinechnikával végzi el állványozási költségek nélkül.

További információk a **0755 312 904** telefonszámon.

A kiadványt támogatta

**Toronyjavítás
-festés
-bádогоzás**

LUKÁCS ALPIN'S

0744 612 079

ÜZENET

ISSN 1223-8848

Az Erdélyi Református Egyházkerület gyülekezeti lapja

A szerkesztőség címe: 400158 Kolozsvár, Eötvös utca (str. Constanța) 1-3. sz.

Telefon: 0731-019404 • Drótposta: uzenet@reformatus.ro

<https://reformatus.ro/mediatar/kiadvanyok/uzenet> • Főszerkesztő: Somogyi Botond

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. • A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség véleményét tükrözik.

Tipográfia: IDEA PLUS

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában • Felelős vezető: Dávid Zoltán

